MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Aallokkoista ulappaa on tiedossa kuntapäättäjille, sitä ei tarvitse edes ennustaa.
KARI SUNI SATAKUNNAN KANSASSA

Kuluttajat mukaan maatilan arkeen

Ruuan tuottaminen on tärkeää ja vaativaa työtä. Nykyisin ei kuitenkaan enää riitä, että tekee varsinaisen työnsä kunnoilla ja huolellisesti, omaa työtään pitää osata myös markkinoida. Kuluttajat haluavat tietää entistä tarkemmin, kuinka ja kuka heidän ruokansa tuottaa.

Kuluttajien ja viranomaisten esittämät vaatimukset tuntuvat usein sellaisilta, ettei niillä ole mitään tekemistä maatilan arkitodellisuuden kanssa. Vääriä käsityksiä maataloudesta ja kotieläintaloudesta syntyy myös televisiossa esitetyistä, salaa kuvatuista otoksista.

Vääriä mielikuvia syntyy myös siksi, että yhä useammalla suomalaisella ei ole omaa kokemusperäistä tietoa ruuan tuottamisesta. Maatilojen arkea ei enää tunneta samalla tavalla kuin vielä pari vuosikymmentä sitten – ruoka tulee kaupasta ja sähkö töpselistä.

On hyvä, että monet maatilat ovat avanneet ovensa vierailijoille. Myös kasvava maatilamatkailu osaltaan lisää kuluttajien tietoa nykypäivän maataloudesta.

Uutena ilmiönä kuluttajien lisääntyneestä kiinnostuksesta ruuan tuotantoon on niin sanottu kumppanuusmaatalous. Se tarkoittaa sitä, että kuluttajat jakavat viljelijöiden kanssa tuotannon riskejä. Käytännössä riskien jakaminen toteutuu siten, että kuluttaja sitoutuu ostamaan tuotetun sadon jo ennen satokautta. (MT 28.5.)

Kumppanuusmaataloutta voi toteuttaa myös myymällä kuluttajille osuuksia esimerkiksi kotieläintuotannosta.

Iittiläinen maanviljelijä Ismo Eerola ryhtyi viime vuonna myymään osuuksia sikalastaan. Osakkeista saaduilla rahoilla Eerola rahoittaa sikalan laajennusta. Sen ansioista sioille tulee lisää tilaa ja niiden elinolot paranevat. Osakkaat pääsevät myös tutustumaan tuotantoon vierailupäivinä.

Eerola on tyytyväinen osakkeiden kysyntään. Osa osakkaista on lähtenyt mukaan ideologisin perustein, mutta osa myös puhtaasti sijoitusmielessä, vaikka osinkojen saantiin voi vierähtää vuosia.

Britanniassa kuluttajat voivat osallistua maatilojen hoitoon myös netin välityksellä.

Ismo Eerola myy sikalastaan osakkeita.

Jäsenmaksua vastaan kuluttajat vaikuttavat maatilan päätöksentekoon. Saksalainen Gerd Kauert vuokraa lihakarjaansa kuluttajille.

Kuluttajien ja tuottajien yhteistyötä voi tehdä monella eri tavalla. Tavoitteena on, että kuluttajien ymmärrys ruuan tuottamiseen kasvaa. Osallistuminen tavalla tai toisella ruuan tuotantoon, lisää myös viljelijöiden työn ja ruuan arvostusta.

Helsingin yliopiston ruokakulttuurin professori Johanna Mäkelä uskoo, että kumppanuusmaataloudella voisi olla nyt Suomessakin kysyntää, koska kuluttajien kiinnostus ruuan alkuperää kohtaan on lisääntynyt. Hänen mielestään tärkeä osa kumppanuusmaataloutta on tuottajien ja kuluttajien välinen vuorovaikutus.

Vaikka kumppanuusmaatalous ei nousisikaan Suomessa merkittävään asemaan, ovat kaikki kotimaista tuotantoa tukevat keinot tärkeitä. Omakohtainen tieto suomalaisten tilojen arjesta ja tuotannosta vähentää ennakkoluuloja ja lisää luottamusta.

Kotimainen ruuan tuotanto perustuu joka tapauksessa viljelijän ja kuluttajan väliseen yhteistyöhön. Vaikka kaupalla on Suomessa vahva asema, on kuluttajilla valta päättää, mitä he ostavat. Jos kuluttajat vaativat kotimaista lähiruokaa, kaupat sitä myös hankkivat.

> **Kotimainen ruuan tuotanto perustuu viljelijän ja kuluttajan väliseen yhteistyöhön.**

VIERASYLIÖ

Piilevät kertovat virtavesien tilasta

Meillä kaikilla on varmasti vahvoja mielikuvia joista. Aurinko välkehtii vedenpinnalla, sudenkorento kaartelee edestakaisin ja voit kuulla virtaavan joen kohinan.

Tai sitten mielessämme näkyy valtava vuoksi, joka liikuttaa vesimassoja siltamme alta.

Joet eivät ole Suomessa mitenkään poikkeuksellinen näky, mutta harva on kuitenkaan tutustunut niihin pintaa syvemmältä. Elämä joissa on kuitenkin yhtä monimuotoista ja kiehtovaa kuin jokia ympäröivissä metsissäkin.

Yhden ryhmän jokien asukkaista muodostavat piilevät (Bacillariophyceae), joiden soluseinä koostuu nimen mukaisesti piidioksidista. Harva on nähnyt näitä mikroskooppisia yksisoluisia vedeneläviä.

Piilevät ovat kuitenkin osoittautuneet hyödyllisiksi jokien ekologisen tilan selvittämisessä.

EU:n vesipuitedirektiivi velvoittaa, että vesistöjen tilan on oltava hyvä vuoteen 2015 mennessä, ja piilevät ovat seurannoissa yksi yleisesti käytetty eliöryhmä pohjaeläimien ja kalojen sekä vesikasvien lisäksi.

Nopeita ja tarkkoja mittareita

Piileviä on tutkittu paljon, ja niiden ekologia tunnetaan hyvin. Piilevälajeja on olemassa useita tuhansia, ja monesti eri piilevälajien suosimat kasvuolosuhteet eroavat toisistaan.

Tavallisesti yksittäisen lajin kasvuolosuhteet tunnetaan, ja tätä tietoutta käytetään hyväksi vesistöjen tilaa arvioitaessa sekä tilan kehitystä seuratessa.

Maalta tuleva ravinnekuormitus lisää jokialueilla sellaisten piilevälajien määrää, jotka ovat sopeutuneet kyseisen kuormituksen aiheuttamiin olosuhteisiin. Lyhyen elinkiertonsa ansiosta piilevät reagoivat veden laadun muutoksiin nopeasti, keskimäärin muutaman päivän tai viikon viiveellä.

Piilevät biologisina veden laadun indikaattoreina kuvaavat vesistön laatua ja siinä pitkälläkin aikavälillä tapahtuneita muutoksia luotettavammin kuin yksittäiset veden laadun fysikaalis-kemialliset mittaukset.

Biologinen vedenlaadun seuranta on osoittautunut erityisen käyttökelpoiseksi virtavesissä, joissa vedenlaadun muutokset ovat nopeita ja yllätyksellisiä.

Piilevänäytteiden ottaminen on suhteellisen yksinkertaista ja nopeaa. Piileviä myös esiintyy runsaasti kaikkina vuodenaikoina ja kaikenlaisissa vesissä.

Puolet joista hyvässä kunnossa

Piileväyhteisöillä tehtävän vedenlaatututkimuksen heikkouksina voidaan pitää lajintunnistuksessa vaadittavaa suurta asiantuntemusta, sekä kuolleiden tai muualta ajautuneiden solujen esiintymistä näytteissä.

Eräät piilevälajit kasvavat monentyyppisissä vesistöissä, ja tämä vaikeuttaa niiden käyttöä indikaattoreina. Lisäksi pienten ja nopeammin jakautuvien piilevälajien lukumäärä on myös näytteissä usein suhteessa huomattavan suuri verrattuna isokokoisempiin ja hitaammin jakautuviin lajeihin.

> **Virtavesillä on hyvin erilaisia arvoja eri ihmisille.**

Mikä on hyvän vesistöjen tilan merkitys, ja mitkä tekijät tilaan vaikuttavat?

Ekologisesti mitattuna hyvässä kunnossa on vain noin puolet Suomen joista. Vesistöjen suurimmat uhkatekijät ovat ilmastonmuutos, maa- ja metsätalous, teollisuus, energiantuotanto, asutus ja liikenne.

Mitä oikein hyödymme siitä, jos vesistöjen tila saadaan paranemaan nykyisestä tai pysymään hyväkuntoisissa joissa nykyisellä tasolla?

Virtavesillä on hyvin erilaisia arvoja eri ihmisille. Monet virkistäytyvät joella veneilemällä, mökkeilemällä, kalastamalla, uimalla tai retkeilemällä. Joet kuuluvat niiden rannoilla asuvien ihmisten jokapäiväiseen asuinympäristöön ja arkeen sekä rannoilla mökkeilevien vapaa-aikaan.

Joen arvo virkistyksen kannalta vaikuttaa suoraan rantatonttien arvoon. Merkittävien virkistyskäyttöarvojensa lisäksi muun muassa Vantaanjoki on tärkeässä asemassa pääkaupunkiseudun vedenhankinnan varavesijärjestelmänä ja toimii raakavesilähteenä, silloin kun Päijänne-tunneli ei ole käytössä.

Lisäksi joet ovat kautta aikojen toimineet kulkureitteinä.

Monet arvostavat vesiluontoa myös sen itseisarvonsa vuoksi. Hyväkuntoiset vesistöt koetaan miellyttävämpinä virkistäytymisen kannalta, mutta ne tarjoavat myös esimerkiksi parempia kalansaaliita sekä hyvälaatuista juomavettä.

Vedenlaatu muuttuu jatkuvasti

Veden laadun muutoksia voivat aiheuttaa sekä ihmisen toiminta, että luonnon omat mekanismit.

Vedenlaadun arvioinneissa otetaan huomioon paikalliset ympäristötekijät, kuten maa- ja kallioperän laatu sekä joen virtaaman suuruus. Lisäksi tarkastellaan vuodenaikaisuuteen sekä hydrologiaan liittyviä tekijöitä (esim. jääpeite, vesimäärät sekä tuuli- ja valaistusolot).

Myös erilaisten vesieliöiden toiminta vaikuttaa veden laatuun esimerkiksi hapen kulutuksen ja tuotannon tai pH:n muutoksien kautta. Joen vedenlaatu on alati muuttuvassa tilassa, sillä se on monen eri tekijän yhteisvaikutuksen tulos.

Biologisia aineistoja käytetään yhdessä fysikaalis-kemiallisten määritysten ja muiden taustatietojen kanssa vesistöjen ekologisen tilan luokitteluun.

Biologisten seurantatietojen avulla voidaan selvittää muun muassa miten vesiensuojelutoimet ovat parantaneet niin vesien fysikaalis-kemiallista kuin myös ekologista laatua.

Vesistöjen tilan arviointi edellyttää laajoja tutkimus- ja seurantaohjelmia, joiden perustana ovat monipuoliset menetelmät. Mikään menetelmä yksin ei kerro kaikkea vesistön tilasta, mutta useilla tavoin tilannetta tarkastelemalla saadaan kyllä muodostettua luotettava kuva.

Niin kansainvälinen kuin kansallinen yhteistyö tutkimustulosten ja vesistöjen ekologisen tilan seuraamiseksi on mahdollista yhdenmukaisten menetelmien avulla.

Kaikkien on osallistuttava

Vesipuitedirektiivin tavoitetta, kaikkien vesistöjen hyvä ekologinen tila vuoteen 2015 mennessä, on haastavaa saavuttaa. Kaikkien vesistöjä kuormittavien tahojen, niin rantojen haja-asutusalueiden asukkaista ja maanviljelijöistä teollisuus- ja voimalaitoksiin, olisi osallistuttava talkoisiin.

Ainoastaan työskentelemällä yhdessä monimuotoisten ja puhtaiden vesistöjen hyväksi voimme säilyttää myös tulevaisuudessa ne luontokokemukset sekä hyödyt, joita vesistöt meille tarjoavat.

LAURA VIRTANEN
Kirjoittaja on tohtorikoulutettava Helsingin yliopiston Ympäristötieteiden laitoksella.

PÄIVÄN KUVA

ROBERT LABERGE/LEHTIKUVA

Voittomalja maidolla

Skotlantilainen **Dario Franchitti** nosti sunnuntaina maitopullon voiton merkiksi USA:n suurimmassa autourheilukisassa.
Maito on ollut perinteinen voittojuoma Indianapolisin 500 mailin ajossa 30-luvulta asti. Meijeriyhdistys on yksi kilpailun pääsponsoreista.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

Rahoitus kiristyy

Euroopan epävakaasta taloustilanteesta huolimatta lainamarkkinat toimivat Suomessa normaalisti. Pelätty luottolama on kyetty toistaiseksi välttämään, mutta pankit ovat muuttuneet lainapäätöksissään selvästi aiempaa varovaisemmiksi (MT 28.5.).

Suomalaisten pankkien taloudellista asemaa pidetään vahvana. Pankit ovat vakavaraisia, eikä niillä ole merkittäviä riskiluottoja eurokriisin ongelmamaissa.

Euron ongelmat saattavat kuitenkin lopulta johtaa koko euroalueen talousvaikeuksiin, joiden seurauksena sekä yritysten että tavallisten kansalaisten kyky selvitä lainoistaan alenisi tuntuvasti. Tästä syystä pankit arvioivat riskejä ja esimerkiksi lainoitettavien investointien kannattavuutta huomattavan kriittisesti.

Toinen syy rahoituksen kiristymiseen on kansainvälisen pankkisääntelyn voimistuminen. Nykyisten talousongelmien taustalla vaikuttivat useiden rahalaitosten holtiton luotonanto sekä epäkurantit sijoitustuotteet.

Uuden finanssikriisin välttämiseksi pankeilta vaaditaan parempaa vakavaraisuutta. Asteittain käyttöön otettava, niin kutsuttu Basel III -säännöstö pakottaa pankit keräämään lisää taloudellista puskuria. Sen rakentaminen vähentää lainattavan rahan määrää ja nostaa pankkien perimää marginaalia.

Suomalaisista rahalaitoksista on kuultu kritiikkiä uusia vaatimuksia kohtaan. Niiden arvioidaan vievän pankkien kilpailukykyä ja karkottavan suuria laina-asiakkaita turvaamaan muihin rahoittajiin.

Suomen talouden kannalta keskeistä kuitenkin on, kuinka tavallisten kansalaisten ja pk-yritysten rahoitustarpeet tulevat hoidetuksi. Luotonanto ei voi olla holtitonta, mutta liika kireys syö helposti suomalaista tuotantoa ja työpaikkoja.

KOLUMNI: JOUKO RONKKO

Syrjäyttäminen jatkuu

Kerrotaan, että Kiinassa oli aikoinaan kylä, jossa miehet saivat 50 vuotta täytettyään siirtyä uunin pankolle istuskelemaan. Heidän ei odotettu tarttuvan enää mihinkään työhön. Sen sijaan viinaksia ja tupakkaa he saivat kuluttaa mielin määrin.

Uunin pankolla hoidettiin sukupolvenvaihdos, ja jos kauniisti ajatellaan, pankko oli myös palkkio pitkästä työurasta.

Uunin pankolla miehiä odotti tietysti aika nopea kuolema. Viina, tupakka ja ennen kaikkea turhuuden ja ulkopuolisuuden tunne tappoivat nopeasti.

Eutanasia on kaukaista sukua uunin pankolle. Siinäkin ollaan viisaita ja ymmärtäväisiä – ja julmia.

Eutanasia, sievistelevältä nimeltään armomurha, on ollut pohdinnan aihe monille ajattelijoille. Lopullista viisautta siitä ei ole keksitty – kunnes se vihreiden puoluekokouksessa aivan äsken keksittiin. Eutanasia on ok, vihreät päättivät.

Muistui mieleen eräs toinen luonnon ystävien joukko. Heidänkin oppinsa nosti luonnon ihmisen yläpuolelle.

> **Kun kohu taas vaimenee, leikkuri jatkaa turvaverkkojen järsimistä.**

jouko.ronkko@maaseuduntulevaisuus.fi

Joukkion johtaja oli kasvissyöjä ja suuri eläinten ystävä.

Valtaan päästyään joukkio toteutti laajan eutanasiaprojektin. Parantumattomasti sairaat, mielisairaat ja kehitysvammaiset vapautettiin kärsimyksistään, ja elintilaa vapautui terveemmän kansanosan käyttöön.

Myöhemmin laajennettiin harkintaa siitä, ketkä tuli vapauttaa elämän taakasta. Osansa saivat mustalaiset, jehovan todistajat, vapaamuurarit, kommunistit, tuhannet papit ja kuusi miljoonaa juutalaista. Luonnon ystävien vapauttamilla alueilla poistolistalle joutui muun muassa Puolan koko sivistyneistö.

Vihreiden aloitteella ja natsien toteuttamilla joukkomurhilla ei tietenkään ole mitään tekemistä keskenään.

Sitä vain ihmettelen, missä päätetään, ketkä suomalaiset pääsevät eutanasian piiriin. Tuskinpa siihen löytyy vihreiden puoluekokousta parempaa paikkaa. Siellähän ratkaistiin asian periaatteellinen puolikin.

Kiinalaisten uuninpankko on kaukana Suomesta. Tosin suomalaisista nuorista suuri osa on siirretty kuvaannolliselle pankolle. Heillä ei ole työtä eikä koulutusta. Sen sijaan päihteitä ja tupakkaa tällä porukalla kuluu aika paljon.

Pahimmin ovat pankolle joutuneet 90-luvun laman aikana syntyneet nuoret. Lama pakotti vähentämään valtion menoja, kun velkaa ei voinut ottaa.

Menoja piti leikata, ja leikattiin myös perheiden ja lasten tuesta. Päällimmäinen leikkuri oli valtiovarainministeri Iiro Viinanen (kok.).

Ministeri Viinanen ei ole tekojaan katunut. Miksipä katuisikaan?

Leikkauksia jatkettiin laman jälkeenkin ja myös työväenpuolueiden johtamissa hallituksissa. Nykyisen hallituksen työväenpuolueista se, jonka puheenjohtaja puhuu möreämmällä äänellä, varoittelee Viinasen tapaan valtion velkaantumisesta. Hänen talousoppinsa on sama kuin muidenkin EU:n oikeistopuolueiden.

Vanha keynesiläinen oppi suositti lisäämään valtion investointeja laskukauden aikana. Nousukaudella, kun työvoimaa kysytään yksityiselle puolelle, valtion menoja pitäisi hillitä.

Nykyinen oikeisto ei ole keynesiläistä. Möreämmällä äänellä puhuva työväenjohtaja tukee valtion tuottavuusohjelmaa, jota hän toteutti myös valtiovarainministerinä ollessaan. Se ohjelma leikkaa koko ajan ja kaikkialta. Sieltäkin, mistä Viinanen ei edes unelmoinut leikkaavansa.

Osansa ovat saaneet niin mielenterveystyö kuin perheiden tukeminenkin.

Kun leikkausten jäljet aika ajoin pulpahtavat pintaan, vaaditaan nopeasti rahaa milloin mihinkin tärkeään tehtävään. Ja saadaanhan sitä. On saatu luokkakoon pienentämiseen ja lasten iltapäiväkerhoihin, on saatu nuorten psykiatriseen hoitoon. Kun kohu taas vaimenee, leikkuri jatkaa roksuttamistaan ja järsii turvaverkkojen reunoja.

Leikkaajat uskovat, että uunin pankolle työnnetyt voidaan kutsua tarpeen vaatiessa takaisin. Ei onnistu. Lama-ajan ikäluokat ovat siitä elävä todiste.

Kelan mukaan joka arkipäivä keskimäärin kymmenen alle 30-vuotiasta siirretään työkyvyttömyyseläkkeelle.

Yhden syrjäytyneen nuoren hinnaksi on laskettu 1,2 miljoonaa euroa. Ihmisen menetettyä elämää ei voi rahalla mitata. Säästäminen tulee kalliiksi.

LEHTIKATSAUS

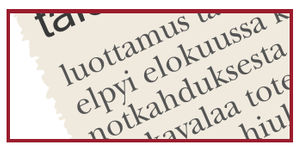

Vastuu vanhemmilla

Savon Sanomat toteaa, että koulujen päättäjäisten aikaan poliisilla on tiukka linja alaikäisten alkoholin käyttöön. Lehden mielestä niin pitäisi olla kotonakin.
”Vanhemmilla on suuri vastuu. Heidän tulisi sopia lastensa kanssa selkeät rajat, kuinka kouluvuoden päättäjäisiä vietetään. Tähän liittyvät esimerkiksi kotiintuloajat ja tiedot siitä, missä ja keiden kanssa nuoret iltaa viettävät.

Rajoista puhuminen on aina tärkeää, mutta koulujuhlien yhteydessä keskustelun tarve korostuu.”

”Kiellot ja sanktiot ovat tärkeitä, mutta oikeanlaisen juhlimisen kulttuurin opetteleminen olisi vieläkin tärkeämpää. Nuorten itsensä pitäisi ymmärtää se raja, jonka yli ei saisi mennä.

Valitettavasti Suomessa on paljon vanhempia, jotka eivät välitä nuortensa juomatavoista. Pahimmissa tapauksissa isä tai äiti välittävät alkoholia alaikäisille lapsilleen.”

Kysyttiin, muttei saatu

Aamulehti arvioi, ettei keskustan jäsenäänestys antanut neuvoa puheenjohtajan valintaan.
”Kuka puheenjohtajaehdokkaista kykenee siivittämään puolueensa parhaaseen tulokseen seuraavissa vaaleissa? Tämä on se nykyajan politiikan raadollinen kysymys, jota keskustan puoluekokousedustajatkin joutuvat pohtimaan.

Hyvän puoluejohtajan on kyettävä vetoamaan muihinkin kuin valmiiksi uskollisiin äänestäjiin. Tässä katsannossa hyvä ehdokas on myös ensimmäisen kauden kansanedustaja Juha Sipilä, jonka näytöt yrittäjänä korvaavat poliittisen kokemuksen puutetta.

Jäsenäänestys ei ratkaissut kilpaa. Puoluekokousedustajat voivat valita vapaasti.”